

Šablona III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Pohádky

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_ČJ5_01_13

- **Anotace** - Materiál obsahuje 2 listy úvodu, 12 listů prezentace, 10 pracovních listů s úkoly a řešením k tématu pohádka
- **Šablona III/2**
- **Název:** Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
- **Téma :** Pohádka
- **Autor:** Mgr. Jarmila Motlíčková
- **Očekávaný výstup:** žáci se učí dramatizovat text, rozlišovat a vypravovat pohádky, tvořit osnovu
- **Klíčová slova:** pohádka lidová, moderní, B. Němcová, K. J. Erben, H. Ch. Andersen, J. R. R. Tolkien
- **Druh učebního materiálu:** prezentace
- **Cílová skupina:** žák 1. stupně
- **Typická věková skupina:** 10 – 12 let
- **Použité zdroje a materiál:**
Janáčková, Z., Zbořilová, J., Mittermayerová, M.: Čítanka pro 5. ročník, Brno: nakladatelství Nová škola, s.r.o. ,2010
Měchurová, A., Žáček, J., Horáčková, K. : Čítanka pro 5. ročník základní školy, Fortuna, 1995
Toman, J., Vondruš, M.: Dobrodružství s četbou, Fortuna 1995
Eislerová, J.: Čtenářský deník v kostce pro základní školy a nižší ročníky víceletých gymnázií, Fragment 2008
Schneiderová, J.: Jazykové hry a hříčky, Portál 2010

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Nemcova_deska.JPG, volné dílo

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Voskovec_a_Werich.jpg, volné dílo

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Karel_Jarom%C3%ADr_Erben.jpg, volné dílo, autor Jan Vilímek

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:HCAndersen.jpeg>, volné dílo z [Wikimedia Commons](#)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Tolkien_1916.jpg, volné dílo z [Wikimedia Commons](#)

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Bo%C5%BEena_N%C4%9Bmcov%C3%A11.jpg, autor Jan Vilímek

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jarmila Motlíčková

pohádky

- Příběhy s dobrým koncem
- Nadpřirozené bytosti (skřítki, víly, draci)
- Číslovky 3, 7, 9
- Bylo, nebylo...
- Za sedmero horami...
- Byl jednou jeden...
- Zazvonil zvonec...
- Jestli neumřeli,...

pohádky

- **Klasické (folklorní)**

- Ústní podání
- Neznámý autor

- **Moderní (autorské)**

- Pozdější vznik (od středověku)
- Rozšířený okruh postav (věci, hračky, stroje, mimozemšťané)

Za sedmero horami...

Božena Němcová

❖ životopis

❖ děti

❖ dílo

Božena Němcová (Barbora Novotná, později Panklová)

- se narodila 4. února 1820 ve Vídni
- do školy chodila v Ratibořicích a České Skalici
- v roce 1837 se provdala za Josefa Němce, přestěhovali se do Litomyšle, ale manželství nebylo šťastné
- v roce 1842 se přestěhovali do Prahy
- zemřela 21. ledna 1862 v Praze
- je pochovaná na Vyšehradě

Pamětní deska na domě, kde zemřela

děti

- Hynek (studoval výtvarnou akademii), zemřel
- Karel (učil se zahradníkem)
- Jaroslav
- Theodora

dílo

Pro dospělé

- Povídky : Chudí lidé, Pan učitel, Karla,...
- V zámku a podzámčí

Pro děti

- Pohádky a povídky pro malé čtenáře
- Báchorky
- Babička

Čítanka Nová škola str. 178: Božena Němcová

- Prohlédni si obrázky a přečti si vyprávění o životě Boženy Němcové. Najdi na mapě místa, kde prožila svůj život.
- Přečti si jednu z pohádek Boženy Němcové a zpracuj ji jako komiks. Můžeš pracovat ve dvojici nebo ve skupině.

Karel Jaromír Erben

*1811

+ 1871

Historik, právník, archivář,
spisovatel, sběratel
lidových pohádek

Dílo:

Kytice

České pohádky

Čítanka Nová škola str. 176: K. J. Erben: Polednice

- Vypiš postavy, které v baladě vystupují.
- Ke každé postavě najdi přímou řeč.
- Rozdělte si role a zahrajte baladu jako divadelní představení.

- Čítanka Fortuna str. 29: Dlouhý, Široký a Bystrozraký
- Opiš první a poslední větu.
- Sestav osnovu (můžeš i obrázkovou osnovu) a pohádku vypravuj.

- Řešení:
- Byl jeden král, byl už starý a měl jednoho syna... Možná, že se potloukají někde dodnes.

Osnova:

- Princ vybírá nevěstu
- Cesta
- Setkání s Dlouhým, Širokým a Bystrozrakým
- Černokněžník
- Dub
- Skála
- Moře
- Svatba

Hans Christian Andersen

*1805 v Odense

+ 1875

Napsal 156 pohádek:

Malá mořská víla

Císařovy nové šaty

Sněhová královna

Děvčátko se sirkami

Křesadlo

Slavík

Čítanka Fortuna str. 35: Císařovy nové šaty

- Seřad' věty:
- 1. Podvodníci postavili dva tkalcovské stavy, dělali, jako že pracují, ale na stavu neměli zhola nic.
- 2. Oba podvodníci se ho ptali, jak se mu líbí krásný vzorek a nádherné barvy.
- 3. Před mnoha lety žil jeden císař, který měl tak náramně rád nové šaty, že vydával všechny svoje peníze na to, aby byl pěkně nastrojen.
- 4. Jednoho dne do města přišli dva podvodníci. Vydávali se za tkalce a tvrdili, že dovedou utkat tu nejskvělejší látku, jakou si lze představit.
- 5. Co to je? myslil si císař. Nic nevidím! To je přece hrozné, cožpak jsem hloupý?
- 6. Šaty, které se z té látky ušijí, mají prý tu podivuhodnou vlastnost, že jsou neviditelné každému, kdo se nehodí pro svůj úřad nebo je hloupý.
- 7. Císař jim vysázel mnoho peněz, aby začali se svou prací.
- 8. „Ale vždyť král nemá nic na sobě!“ zvolalo jedno malé dítě.

Císařovy nové šaty - řešení

- 3, 4, 6, 7, 1, 2, 5, 8
- Doplň věty, které chybí a pohádku celou vypravuj.

John Ronald Reuel Tolkien

*1892

+1973

Spisovatel, básník,
univerzitní profesor

Dílo:

❖ Pán prstenů : příběh
popisuje světový konflikt
dobra se zlem

❖ Hobit

Vymýšlel fantastické
příběhy pro svoje 4 děti

Alois Mikulka

* 1933 v Brně

•Malíř, sochař, ilustrátor,
grafik, pohádky a básně
pro dospělé i pro děti

•Přispíval do časopisů
Sluníčko a Mateřídouška

<http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=607>

•Dílo:

•Aby se děti divily

•Houpací pohádky

•O zvířátkách a divných
věcech

•Kosmopohádky

•Ježibaby

•Karkulka v maskáčích

•aj.

Jan Werich

*1905 , +1980

- Společně s Jiřím Voskovcem založili Osvobozené divadlo
- Před obsazením Československa fašistickým Německem uprchli do Spojených států
- Dílo:**
- 27 divadelních her společně s J. Voskovcem
- filmy(autoři i herci): Svět patří nám, Pudr a benzin, Hej, rup!
- Fimfárům (ilustroval Jiří Trnka)

Čítanka Fortuna str. 49: Lakomá Barka

- Vypiš z pohádky zeměpisná jména.
- Jaká byla Barka ?
- Jazykové hříčky str. 75
- přečtěte si ukázkou z pohádky Jana Wericha Chlap, děd, vnuk, pes a hrob a zkuste sami napsat krátký, ale smysluplný text z jednoslabičných (dvojslabičných) slov.

Čítanka Fortuna str. 49: Lakomá Barka- řešení

- Vypiš z pohádky zeměpisná jména: Hrdlořezy, Úterý, Dejvice, Černý Vůl, Praha, Písecká Brána, Královská obora, Hamonín
- Jaká byla Barka ? Lakomá, závistivá, špinavá, neučesaná, ošklivá, necitelná, vzteklá

Moderní (autorské pohádky) – úkoly pro žáky

- Čítanka Nová škola str. 94: Miloš Macourek: O tom, jak Mach a Šebestová získali vzácnou názornou pomůcku
- přečti si pohádku potichu
- Vypravuj o tom, jak se v době ledové loví mamuti
- Rozdělte si role a sehraje scénku, jak Šebestová spadla do mamutí pasti a jak ji pan Huml zachránil
- Zkus část pohádky přečíst stejně jako pan Náročný

- Čítanka Nová škola str. 108: Alois Mikulka: Třadvacet robotů
- O kom vypravuje pohádka?
- Opiš první a poslední větu. Má pohádka dobrý konec?
- Co všechno dnes dokážou dělat roboti místo lidí?

- Čítanka Nová škola str. 158: Pohádka o tom, jak si opice stavějí dům

Pohádky - řešení

- Třiadvacet robotů
- V pohádce vystupují dva kosmonauti a třiadvacet robotů.
- První věta: Letí si takhle vesmírem dva kosmonauti v červené raketě, a tu máš! – najednou se jim zakuckal motor!
- Poslední věta: Dobře to ti dva kosmonauti vymysleli, že? Dobrý konec: kosmonauti zaměstnali všech třiadvacet robotů – naučili je hrát fotbal.
- Dnes roboti dokážou například vyrábět automobily, operovat, uklízet,...

Přiřaď každému autorovi jeho dílo:

1. Božena Němcová

A. Pán prstenů

2. Karel Jaromír Erben

B. Pohádka poštácká

3. Jan Werich

C. Zlatovláska

4. Hans Christian Andersen

D. O dvanácti měsíčkách

5. J. R. R. Tolkien

E. Lakomá Barka

6. Karel Čapek

F. Malá mořská víla

Řešení:

- 1 D
- 2 C
- 3 E
- 4 F
- 5 A
- 6 B